

Томислав М. Павловић¹
Универзитет у Крагујевцу
Филолошкоо-уметнички факултет

ИСТОРИЈСКО И АИСТОРИЈСКО У ПЕСНИЧКИМ ПРОСТОРИМА ТОМА ПОЛИНА

Спроведена анализа песништва алстерског аутора млађе генерације Тома Полина уобличена је као прилог тези да је поменути аутор, као мало ко од његових савременика, протагониста *алстерске њоејске ренесансе*, остварио запањујућу синтезу поезије и историје. Посебна пажња је посвећена ауторовим ставовима о историји који имају филозофски призив и техникама којима се историјски симболи транспонују у поезију. Прво анализирано песничко дело квалификује аутора као ствараоца дубоко зароњеног у историјски фондус властитог тла и као неког ко својом песничком инспирацијом долази до одговора којим се нуди решење вишевековног конфликта у Алстеру. Други сегмент анализираниог песништва представља неку врсту Полиновог ескапизма из матице историје који се, међутим, показује као привремен и неефективан али који стимулише песника на још мисаонији однос према историји. У закључку анализе констатује се да аутор, упркос критикама бројних савременика, непоколебљиво наставља да богати ризницу алстерског песништва у маниру истинитог поете *historicus*-а.

Кључне речи: историја, Алстер, протестантизам, католицизам, презвитеријанство, апропријација, симбол, сукоб, Херодот, политика

Песничко дело познатог северноирског професора, књижевног критичара, есејисте и драматурга Тома Полина (Tom Paulin, 1949) је још од средине седамдесетих година прошлог века било под будном пажњом критичара. Данас, када Полин, некадашњи протагониста *северноирске њоејске ренесансе*,² почиње да ужива статус песничке величине, судови који се изричу о његовом делу добијају на минуциозности и свеобухватности, попримајући понекад и тотализујући призив. Један од таквих судова је потекао из пера песника и критичара Шејмаса Дина који истиче да из данашње перспективе Полинову поезију може посматрати искључиво као „поезију посвећености.”³ (Пејдл 1998) Ова квалификација је, чини се апсолутно тачна, имајући у виду ауторов темперамент-

1 tomislavmp@gmail.com

2 Северноирска или алстерска песничка ренесанса представља период између 1962. и 1972. године када се у Белфасту појавила група младих песника (Belfast Group) коју су чинили Мајкл Лонгли, Шејмас Хини, Дерик Ман, Пол Малдун, Том Полин, Киран Карсон и још неколицина аутора из такозване Белфастске групе (Belfast Group), чији су радови означили почетак нове, револуционарне фазе развоја северноирског песништва. Видети више у Heather Clark, *The Ulster Renaissance: Poetry in Belfast 1962-1972*, Oxford: Oxford University Press, 2006 (pp. 18–63). (Примедба аутора)

3 „[...]the poetry of commitment[...]" (Превод аутора)

ни приступ, сваком од историјских или политичких аспеката алстерског живота и друштва које је желео учинити предметом поетске обраде.

Стивен Риган, пак, Полинов песнички развој сагледава као уметничко трагање за правдом и то почев од једне од првих збирки објављене под насловом *У држави правде* (*In the State of Justice*, 1977), све до поеме *Приручник за инвазију* (*The Invasion Handbook*, 2002) (2010: 967). Оно што Ригана фасцинира је Полинов несвакидашњи таленат да своју поезију учини медијумом запањујуће погодним за пласирање опсервација политичке природе, за креирање слика у којима се сцене ужасавајућег насиља на територији Алстера оличене у „пушчаној паљби, ноћним хапшењима и потерама”⁴, смењују са узнемирујућим описима његовог продора у најинтимније просторе. (Исто) Истакнута је и склоност појединих критичара и публике да аутора дисквалификују као неподношљиво острашћеног политичког активисту занемарујући при том високе поетске квалитете остварене лирским вишегласјем, ефектним реторичким обртима и финесама које га чине јединственим међу алстерским савременицима. (Исто)

Имајући у виду унеколико деликатан положај аутора који се бави малтене искључиво политичким темама у зависности од афинитета или чак припадности некој идеологији, Полин је изјавио да: „песник који одабере да пише о политичкој стварности није ништа другачији од песника који одабере да пише о љубави, крајолику или Сезановом платну.” (Волвач 2014: 43). Полин је, што је и разумљиво, као песник од формата, избегао опасност да својој поезији прида пропагандистички карактер чему је у узаврелој атмосфери Белфаста, где је иначе одрастао, било изузетно тешко не подлегнути. Одгајен у протестантској породици, Полин никад није подржао протестантску ортодоксију фаворизовану од стране алстерских протестантских политичара предвођених Ијаном Пејслијем (Ian Paisley), нити је одобравао екстремизам којем су подједнако били склони како католици тако и протестанти. Штавише, протестантско окружење у којем је поникао сматрао је изузетно репресивним, чак, тоталитарним. Политика у таквим друштвима је, по правилу, директно условљена оним што се догађало у ближој и даљој историји тако да су историјски искораци, референтни у односу на догађаје из ближе или даље историје Алстера, заправо и главне упоришне тачке највећег броја Полинових песама.

Најбоља потврда чињенице да је Полин *poeta historicus* у истој мери као што је и *poeta politicus* јесу Полинове бројне полемике и иступања која су понекад скандализовала јавно мњење. Да би поткрепио своје ставове о потреби оснивања државе Палестине на територији Израела, Полин је на занимљив начин користио квалификативе устројене у форми дихотомија историјско-аисторијско. Позивајући се на теоретичара А. Џ. П. Тејлора (A. J. P. Taylor), он тврди да је основни проблем новије историје Блиског истока оснивање таквих „аисторијских држава

4 „gunfire, night arrests and searches” (Превод аутора)

као што је Израел које изгледају као да су пале с неба и конституисане вољом великих сила као краткорочна решења.”⁵ (О’ Хејган: 2002) Такви кораци, према Полину, проиходе као последица историјске амнезије која ће у будућности стање учинити много горим. (Исто) Способност изрицања оригиналних историјских судова ма како екстремни понекад били, очигледно се не може оспорити Полину који је иначе за себе тврдио да је ништа друго до „један неуспели историчар.”⁶ (Исто)

Полинови ставови о историји изложени у есејима као и они које је песнички уобличио постали су, временом, изворишта полемика и нека врста терена на којем су се огледали многи еминентни критичари. Мора се ипак рећи да су поменути историјски постулати много комплекснији од оних које је аутор изрекао у интервјуима. Патриша Крејг, рецимо, скреће пажњу на песму „Мартело” („Martello”, *Liberty Tree*, 1983) у којој лирски субјекат поставља питање: „Можеш ли ми дефинисати историју, желео бих да знам?... Је ли то фикција која тежи да буде чињеница / Као Дневник у јодини кује ?”⁷ (1992: 108) Одговор на ово питање, којег критичарка иначе не наводи, гласи да је историја: „зимско поподне у Данганону, / готске баракe где полицајци / одлажу оружје и заводе га у замрљаном регистру / густо мутно светло и оштар мирис страха.” (Полин 2014: 43) Покушавајући да протумачи овај одговор, Крејгова објашњава да се Полинова обрада историје, која се опет не разликује од обраде коју спроводе други Алстерски песници, остварује бирањем неког симбола, догађаја или амблема из прошлости који се, потом, конотативно и са уживањем везује за садашњост. (Исто)

Сматрамо, међутим, да се дато питање као и одговор могу и шире тумачити. У постављеном, цитираном питању из песме под насловом „Мартело” садржана је чувена Хорацијева дихотомија – *pariter facta atque infecta*, из *Eneide* а која имплицира да аутор мора покушати да створи што је могуће делотворнију мешавину фикције и факата.⁸ (Гилденхард 2012: 177) У песниковом одговору очитује се тенденција да се спусти тежиште историје и то од највећег степена општости, које има цитирано питање, до нивоа локалног односно приземног које је на ефектан начин изражено у одговору. О овоме Крејгова не говори пуно за разлику од Џонатана Хуфстадера који ову полинову стратегију сагледава као неку врсту радикалне транзиције у којој: „[...]светска историја добија обол провинцијализма”.⁹ (1999: 216) Патрик Мекдоналд је понудио да-

5 „ahistorical states” like Israel, which have been plucked out of the air by powerful nation states as short-term solutions.” (Превод аутора)

6 „...just a failed historian.” (Превод аутора)

7 Can you describe history, I'd like to know?
Isn't it a fiction that pretends to be fact
Like *A Journal of the Plague Year*?” (Превод аутора)

8 is a winter's afternoon in Dungannon,
the gothic barracks where the policemen
were signing out their weapons in a stained register
a thick turbid light and that brisk smell of fear.” (Превод аутора)

9 „World history became provincial history.” (Превод аутора)

леко боље тумачење исте песме дефинишући суштину датог поетског поступка као: „[...]имагинативну апропријацију историје која своју симболику изводи управо одатле.”¹⁰ (1992: 99) Помало загонетни одговор лирског субјекта је, према Мекдоналду, саставни део поетике модерних алстерских песника, која се актуелизује као одбијање одговора на питања која сами постављају. (Исто) У тој техници крије се нешто више од онога што су критичари спремни да признају Полину а то је да он заправо избегава да „на тржиште изнесе упаковану и по пропису сложену робу звану историја” и да: „одбија да историју дефинише као фикцију или чињеницу.”¹¹ (Исто) Уместо тога Полин се: „опредељује за конкретно – за поновну употребу већ рециклираног књижевног исказа јер се на тај начин историји додељује есенцијална уместо значењске улоге.”¹² (Исто)

Дуга историја међуетничких сукоба у Ирској, који су ескалирали управо у време Полиновог боравка у Белфасту, по његовом сведочењу је била била веома болно искуство (*The Troubles*). О том непосредном, често смртоносном сусрету са историјом Полин је оставио бројна сведочанства како у поезији тако и у својим прозним списима. Писање *Увода за Феберов зборник њолитичке њоезије* била је лепа прилика да се понуди ефектни осврт на дату тему:

„У Западним демократијама студенти и професори књижевности још увек мисле да песме егзистирају у некаквом безвременом вакууму или музеју са добром звучном изолацијом као и да песници поседују неку врсту моћи да се држе ван историје као какве шеве или метеоролошки сателити. У неким друштвима – особито тоталитарним – историја представља нешто што је мање-више неизбежно.”¹³ (Мекдоналд 1992: 97–98)

Окружење у којем је живео, где су главну реч, као што је речено, водили алстерски унионисти на челу са Ијаном Пејслијем, сматрао је неподношљиво тоталитарним. Као млад човек он је чврсто веровао у перспективну будућност унионизма али је у другој половини седамдесетих година прошлог века, највише под утицајем политичара Џона Хјума (John Hume), (Пејдел 1998) прихватио протестантски републиканизам као своје политичко полазиште. Закључио је, наиме, да се Протестантизам, као аутохтона култура, никако кроз историју није могао, нити сада може, да се конституише као духовно плодотворан. Највећу шансу за тако позитивну трансформацију имао је само један од огра-

10 „[...]imaginative appropriation of history, creating symbols from history: (Превод аутора)

11 „[...]far from wheeling out a packaged and essentially prescriptive commodity called 'history' [...] „the poet refuses to define history as either fiction or fact.” (Превод аутора)

12 opting instead for the concrete - to reuse an overused literary adage, it is as though history should not 'mean' but 'be'. (Превод аутора)

13 „In the Western democracies it is still possible for many readers, students and teachers of literature to share the view that poems exist in a timeless vacuum or a soundproof museum, and that poets are gifted with an ability to hold themselves above history, rather like skylarks or weather-satellites. However, in some societies - particularly totalitarian ones - history is a more or less inescapable condition.” (Превод аутора)

нака протестантизма и то је било радикално презвитеријанство које је скоро у потпуности нестало након 1798. године. (Хафенден 1981: 159) Полинове политичке погледе, како видимо, одликује еклектицизам и усредсређеност на идеале који нису били формално нити институционално утемељени. (Исто) Државотворни модел, који би резрешо вишевековна историјска противречја би, по његовом мишљењу, била не-секташка, секуларна република која би се установила на територији читаве Ирске. Не треба посебно истицати да је и сам назив протестантска република заправо историјски потивречан јер је протестантизам у Ирској био у потпуности везан за енглеску круну, односно монархију, док је република била и остала дуго прижељкивани идеал ирских католика.

Политичко-историјска идеја протестантске републике је на крајње занимљив начин афирмисана у песми „Отац историје” („Father of History”, *Liberty Tree*, 1983). Наслов, разуме се, асоцира на античког историчара Херодота (484 п.н.е – 425 п.н.е.) који је писац монументалног дела о грчко-персијским ратовима чиме песник посредно указује на вишевековни сукоб католика и протестаната, односно Ираца и Енглеза. Херодотова велика посвећеност Перикловим идеалима чини паралелу Полиновој оданости презвитеријанству и протестантској републици. Уводна сцена песме говори о школском учитељу који говори: „гипким нагласком, са тврдим ‘р’/ као пупавац који се оглашава у папрати.”¹⁴ (Полин 2014: 47) Андреа Волвач скреће пажњу да говор, којим се оглашава поменути учитељ, у којем преовлађује тврдо ‘р’ је карактеристичан за шкотске протестанте-презвитеријанце па је на тај начин говор уздигнут на пиједестал историјског симбола. (2014: 90) Поменути наставник који негује своју историјску традицију следбеник је оних који су, говорећи на стари начин, ширили свест о:

„Либералним калвинистима и дивном говору,
Живахном акценту слободног племена,
Напуклог на северу, у Ускрснућу.”¹⁵ (Исто)

Помало загонетни стихови нам додатно говоре о Полиновој урођености у историју. Загонетни израз *New Lights* употребљен у значењу *либерални калвинисти* који је у преводу изостао, представља синтагму која је данас непозната већини становника Алстера и Републике Ирске.¹⁶ Дијалект поменуте етничке групе је, како видимо из цитираног одломка, језик слободе који се у Алстеру (север Ирске) користи као оружје које у боју (Ускрснућу) напукне и сломи се.

14 „In a limber voice, spiky burr /Like a landrail crecking in the bracken.” (Превод аутора)

15 „On the New Light in relish dialect
The eager accent of free sept,
Broken in the north, in resurrection.” (Превод аутора)

16 Либерални калвинистима (*New Lights*) Синоду Алстера у осамнаестом веку били супротстављени конзервативним калвинистима (*Old lights*) око религијских питања. Видети више у Walter A. Elwell (ed.), *Evangelical Dictionary of Theology*, Grand Rapids: Baker Book House Company, 2007, p. 831.

Остатак песме је срочен у облику правог правца тог пеана помену- тим јунацима који се боре за давно заборављене идеале који за аутора очигледно имају велику вредност:

„Лоцирао сам их на полицама библиотеке у Лајнен Холу,
Монроа, Хоупа, Портера и МекКракена,
Као слатко корење дубоко закопано, овим бунтовницима,
Који толеришу заборав поколења,
Имена скривају јаркови, остаци и неки одвратни знаци.”¹⁷ (Исто)

Аутор набраја имена истакнутих презвитеријанаца који су положили животе борећи се против католика, као и Енглеске, и наглашава да је у библиотеци Лајнен Хол у Белфасту уприличио читаво историјско истраживање како би сазнао више о њима и њиховим подвизима. Нажалост, потомци се, према Полину, нису на достојан начин одужили херојима чија дела попут каквих „остатака” леже по „јарковима”. Надахнуто тумачећи ову песму, Џонатан Хуфстадер је изјавио да је аутор: „извршио ексхумацију Предака, али не као лешева, [...] већ као хране, као дела једног скоро еухаристијског подсећања које модерној свести враћа оно што се изгубило у прошлости.”¹⁸ Ишчезнуће поменутих идеала се, према Полину, одиграло захваљујући продору Униониста којима он, у *Уводу* збирци есеја названој *Миношаур*, оспорава и право да се називају нацијом будући да уживају статус имагинарне заједнице која: „није међународно призната, која се ‘држи под контролом’, која нема вође нити пророка нити места где се може безбедно помолити Богу”¹⁹ (Кенеди–Ендруз 2008: 186). Историчар Деклан Киберд, слично Полину, алстерским протестантима одриче свест и културни идентитет тврдећи да је њихова култура: „чудна мешавина одлучности и хистерије, варварске вулгарности и мрзовољног трезвењаштва.”²⁰ (2002: 100) Очито је да Полин, као уосталом и Киберд, алстерске протестанте сматра аисторијском, неформалном заједницом.

У поетском опусу Тома Полина апсолутно доминирају историјске теме. Пример анализиране песме сведочи да аутор развија комплексну, понекад тешко одгонетљиву и у највећој мери историчну поетску визију. Продирући кроз слојеве прошлости, Полин ревидира кључне постулате званичне историје и устоличава властити поетски идеал. Фун-

17 I traced them to the Linen Hall stacks –
Munro, Hope, Porter and MacCracken;
Like sweet yams buried deep, these rebel minds
Endure posterity without a monument,
Their names covered sheugh, remnants, some brackish signs.

18 „[...]digs the fathers up – not as corpses yet but [...] as food, an almost eucharistic memorial restoring to modern consciousness what was lost in antiquity.” (Превод аутора)

19 „... is not internationally accepted: it is ‘kept under’ and has no leader no prophet, no place where it can feel secure to worship its God.” (Превод аутора)

20 „[...]curious blend of resolution and hysteria, of barbarous vulgarity and boot-faced sobriety.” (Превод аутора)

дус његових песама ипак није у потпуности лишен оних сегмената који су искорењени из историјског тока и који представљају његово бекство од „мора историје” у маниру Џојсовог јунака Стивена Дедалуса. Песма саздана на поменутом мотиву носи наслов „Пре историје” („Before History”, *The Strange Museum*, 1980). Као једно од раних Полинових остварења она не поседује комплексност достигнућа која припадају његовом зрелом периоду али јој тај недостатак не смањује дубину асоцијативности и есенцијалну тежину поруке коју носи.

У потпуности се идентификујући са лирским субјектом песме, песник у исповедном тону саопштава да се бег од историје дешава: „Јутрима кад се пробудим сувише рано” и када „сви спавају.”²¹ (Полин 2014: 23) Саопштивши да другим људима „завиди”²² (Исто) на томе што ће бити поштеђени искуства боравка ван историјског тока, песник имплицитно наговештава да то искуство неће бити ни најмање лако. У том уверењу нас учвршћују наредни стихови у којима се песник поново враћа себи и својој јутарњој омамљености:

„Лежим у соби са намакнутом завесом.
Град је негде у недођији.
Негде у влажној *mitteleurope*,
Сишао сам доле у скровиту улицу.”²³ (Исто)

Песникова свест и перцепција стварности су, како видимо, неповратно промењене а том утиску доприноси и његова несигурност око тачне локације тренутног боравка. Џонатан Хуфстадер тврди да је Полин, помињући историјски појам *mitteleurope*, желео да стави до знања да град песниковог боравка не мора нужно бити Белфаст или Лондон али и да се песник идентификује са становницима средњоевропских градова који су, под Стаљиновом окупацијом, имали осећај да је историјски ток стао. (1999: 193) Овome се може додати и да дати момент *stasis*-а представља предисторијско затишје које претходи крупним историјским преокретима какав је рецимо рађање нацизма чија је колевка управо *mitteleurope*. Песникове накнадне опсервације на изузетно ефектан начин остварују фузију стагнатности и драматике датог раздобља:

„Ово је дуга и дремљива пауза
Пре но што се историја опет покрене.
Када дух чезне за обличјем,
Када се зна да је љубав тако далека,
Као добро брањени град, када се зна
Да је тиранија успомена

21 „Mornings when I wake too early” [...] „Everyone is sleeping.” (Превод аутора)

22 „[...]envy them” (Превод аутора)

23 „I lie in a curtained room.

The city is nowhere then.

Somewhere in a dank *mitteleuropa*

I have gone to ground in a hidden street.” (Превод аутора)

И чињеничних конструкција
Напрегнута до тачке пуцања.²⁴ (2014: 23)

Историја је приказана као деструктивна бујица која се материјализује у виду надолazeћег дана који смењује јутро а чијем се току нико не може одупрети. Последице ове стихије, како је имплицирано, нико неће моћи да предвиди. Хуфстадер напомиње да су у другом делу песме три важна животна аспекта доведена у питање. Прва је уметничка визија која треба да се актуелизује („дух чезне за обличјем“), друга представља љубавно испуњење које је упоређено са „добро брањеним градом“ а трећа се односи на ослобођење од диктатуре. (1999: 193) Трећи циљ је, наравно, само наговештен у песми. Врхунска иронија, која провејава кроз песму се, по Хуфстадеру, испољава у немогућности остварења тих циљева јер ће их све омести ток историје која се покреће са првим сунчаним зрацима. (Исто) Хуфстадер констатује да Полин, будући да је песма исповедна, мора у том тренутку напустити своје превратничке снове јер му историја намиче образину дневне респектабилности развејавајући ноктурналне превратничке илузије попут каквог *фашум*-а. (Исто)

Питање које се поставља је да ли уметничка и друга прегнућа у циљу решавања естетских, емотивних и политичких проблема, можемо сматрати Полиновим рецептом за отклон од свеопштег терора историје. Познато је да је Фридрих Ниче у својој знаменитој студији насловљеној *О користи и штети историје за животи* (1874) предложио два лека за „прекомерност историје ... која је напала пластичну снагу живота“ и то су „неисторијско и надисторијско“ (1990:80) Под првим је подразумевао „вештину заборављања и укључивања у један ограничени хоризонт“ а под другим „моћ која одвраћа поглед од бивања према ономе што бивствовању даје обележје вечитог и истозначног, према *уметности* и *религији*.“ (81) Иако би било претерано Полина назвати ничеанцем, неки његови одговори на ова крупна филозофска питања очигледно, у неким сегментима, кореспондирају са Ничевим.

Полин, наравно, није могао понудити готове и свеобухватне одговоре на апорије модерне егзистенције, настале у флуксу историје, али је неку врсту историјског одговора, заоденутог у поетско рухо, ипак понудио. Корелирајући историјско-политичке садржаје, и развијајући читаве мреже симбола, асоцијација, метафора из којих искрсавају многи, мало познати историјски призори, Полин отвара другачије и отуда посебно интригантне перспективе вишевековног алстерског конфликта. У

24 „This is the long lulled pause
Before history happens
When the spirit hungers for form,
Knowing that love is as distant
As the guarded capital, knowing
That the tyranny of memories
And factual establishments
Has stretched to its breaking.” (Превод аутора)

циљу што успешније реевокације историје Полин је прибегао архаичном поетском језику, обогаћеном алстерском локализмима, које читаоце, па чак и компетентне критичаре, стављају пред озбиљан изазов. Неки од њих су Полинову поезију подвргли озбиљној критици. Најрадикалнији захват те врсте дошао је од стране еминентне северноирске критичарке Едне Лонгли која у студији „Поезија и политика у Северној Ирској” (1986) износи да је Полинов покушај артикулације новог песничког језика који се, између осталог, реализује употребом алстерског шкотског дијалекта, у целини неуспешан. (Волвач, 2014: 91) Језичко диференцирање које Полин са страшћу спроводи нарочито у збиркама којима припадају анализирание песме, по њеном мишљењу, погубно делује на песничку изворност и стил а сам коришћени дијалект наводно поседује извесне расистичке конотације. (Исто) И, најпосле, политика и историја на тако доминантан начин заступљене више су него штетна комбинација за сваку поезију осим уколико није писана у сврху пропаганде. (Исто)

Квалитети анализираних песама, међутим, у потпуности потиру инвективе које је изнела Една Лонгли. Оспоравани аспекти Полинове поезије су, сматрамо, упоришне тачке њеног високог квалитета. Песнички језик је иновативан и високо експресиван чему најбоље доприноси маштовито преплитање разних језичких регистара који сваки понаособ стиховима придају посебан тон. То се нарочито односи на алстерски шкотски дијалект. Осим тога, Полин као даровити песник, као што је на почетку и истакнуто, макар до сада није упао у замку пропагандизма и кокетирања са било каквим расизмом. Синкретизам политике, историје и наглашеног лирског сентимента најбољи су доказ да ове сфере нису међусобно искључиве уколико дођу у додир са тако несвакидашњим песничким сензибилитетом који нема пандана међу савременицима. Последња остварења су доказ да овај аутор суверено наставља путем који је зацртан у његовим првим песничким збиркама и тако већ деценијама на најбољи начин потврђује своју уметничку виталност. Чињеница да о датим темама још увек није рекао последњу реч испуњава дубоким задовољством све који се не слажу са судовима Патрише Крејг чије смо мишљење о Полиновој техници цитирали. Разлог томе лежи у чињеници да он у овом песничком домену далеко надмаша своје сународнике, припаднике *Белфастске* групе.

ЛИТЕРАТУРА

Волвач 2014: A. F. Wolwacs, *Tom Paulin's Poetry: Politics, History and Language*, Porto Alegre, Pontificia: Universidade Catolica do Rio Grande do Sul.

Гилденхард 2012: I. Gildenhard, *Virgil, Aeneid, 4.1-299: Latin Text, Study Questions, Commentary and Interpretive Essays*, Cambridge: Open Book Publishers.

Киберд 2002: D. Kiberd, *Inventing Ireland, The Literature of Modern Nation*, Cambridge Massachusetts: Harvard University Press.

Кенеди-Ендрюз 2008: E. Kennedy-Andrews, *Writing Home: Poetry and Place in Northern Ireland, 1968-2008*, Cambridge: Anthony Rowe Ltd.

Крејг 1992: P. Craig, *History and its Retrieval in Contemporary Northern Irish Poetry: Paulin, Montague and Others in Contemporary Irish Poetry: A Collection of Critical Essays*, ed. by Elmer Andrews, London: The Macmillan Press Ltd. 87–107.

Мекдоналд 1992: P. McDonald, *History and Poetry: Derek Mahon and Tom Paulin in Contemporary Northern Irish Poetry: Paulin, Montague and Others in Contemporary Irish Poetry: A Collection of Critical Essays*, ed. by Elmer Andrews, London: The Macmillan Press Ltd. 86–106.

Ниче 1990: Ф. Ниче, *О користи и штећи историје за животи*, прево Милан Табаковић, Београд: Графос.

О'Хејган 2002: S. O'Hagan, *Sound and Fury*, *The Observer*, January 20, 2002. <<https://www.theguardian.com/books/2002/jan/20/poetry.features>>. 12. 5. 2019.

Пејдл 1998: R. Padel, *Passionate Critic*, *The Irish Times*, May, 14, 1998. <<https://www.irishtimes.com/culture/passionate-critic-1.152584>>. 7. 4. 2019.

Полин 2014: T. Paulin, *New Selected Poems*, London: Faber & Faber.

Риган 2010: S. Reagan, Mahon, Longley, Muldoon, McGuckian, Carson, Boland and other Irish Poets in *The Cambridge History of English Poetry*, Cambridge: Cambridge University Press, 937–956.

Хафенден 1981: J. Haffenden, *Viewpoints: Poets in Conversation with John Heffenden*, London: Faber and Faber.

Хуфстадер 1999: J. Hufstader, *Tongue of Water, Teeth of Stones: Northern Irish Poetry and Social Violence*, Lexington: The University Press of Kentucky.

Tomislav Pavlović / THE DOMAINS OF HISTORY AND AHISTORY IN THE POETRY OF TOM PAULIN

Summary / Tom Paulin, one of the most prominent Ulster poets, the protagonist of the Ulster Renaissance, is chiefly known for his lifelong obsession with the history of his fatherland that is to be taken as the repository of various historical symbols. The appropriation of these symbols and their transformation lies in the core of Paulin's poetic synthesis making him unsurpassed by his Irish fellow poets. Paulin's poetic historicism provides an answer to the Irish conflict in the form of the protestant republic occupying the whole territory of Ireland and is embodied in Ulster Scots dialect that serves as an appropriate means for the revocation of the glorious past. The first of the analyzed poems promotes Herodotus' view that the one who knows history is the only one who has a solution for the present time. The glorification of the old Irish heroes Ulster Calvinists definitely opens up the new perspectives for the future of Ireland. The second analyzed poem presents Paulin's attempt to step out of the destructive flux of history so as to achieve a kind of primal happiness. The attempt proves impossible to carry out but it draws the attention to some profound issues of the philosophy of history. In spite of being accused of the excessive historicism Tom Paulin continues to search for the answers in history with the renewed efforts and for the benefit of all of his admirers.

Key words: history, Ulster, Protestantism, Catholicism, Presbyterianism, appropriation, symbol, Herodotus, politics

Примљен: 1. септембра 2019.

Прихваћен за штампу октобра 2019.